

El llibre de la setmana. El periodista John Carlin narra una faula real, la conversió de la selecció de rugbi sud-africana de símbol de l'*apartheid* a emblema d'un país multicolor. Clint Eastwood portarà

el llibre a la pantalla, però no fa falta esperar al film per reviuere el clímax emocional de la història: entri a Youtube i vegi els Springbooks cantant l'antic himne negre, el *Nkosi sikelele Afrika*.

Un equip, un país

John Carlin relata com Mandela va unir blancs i negres al voltant del rugbi

JORDI
Puntí

Els aficionats al rugbi sabem que no hi ha cap altre esport amb el mateix caràcter èpic. Cada partit, per dur que sigui, deixa algun detall memorable, sovint tota una col·lecció. Pot ser per un llançament del joc o per la simple entrega dels jugadors. ¿Quin és el secret d'aquesta passió? Jo crec que és per la seva democràcia. En un equip de rugbi hi cap tothom, des de l'*arrièr*e espigat fins al gegant fanfarró de la segona línia, des del *pilier* rabassut com un toro fins a l'ala esmunyedís com una anguila. Tots i cadascun dels jugadors, des de la seva singularitat, aporten el mateix sacrifici al joc.

ÈPICA, ESPORT I POLÍTICA // Aquest esperit de sacrifici col·lectiu i el to èpic estan molt presents a les pàgines d'aquest llibre del periodista John Carlin, encara que *El factor humà* és molt més que un llibre de rugbi. Es tracta d'un reportatge sobre Nelson Mandela i el seu paper essencial en la lluita per la igualtat entre la població de Sud-àfrica. Passa que aquest procés va tenir un punt culminant en la final del mundial de rugbi del 1995, jugada a Sud-àfrica i que va enfrontar l'equip nacional -els Springboks- contra Nova Zelanda, els millors del món.

Un any abans, Mandela s'havia convertit en president després de les primeres eleccions democràtiques

►► Nelson Mandela entrega la copa del món a François Pienaar.

lliures, però Sud-àfrica era molt lluny de ser una nació unida. La selecció nacional havia estat sempre l'equip dels afrikaners, els blancs. El 1993, amb l'abolició gradual de l'*apartheid*, les seleccions de Sud-àfrica havien deixat d'estar vetades en competicions internacionals. Mandela va comprendre llavors que una Copa del Món, jugada a més al seu país, era una oportunitat d'or per

unir la gent.

Amb aquest teló de fons, *El factor humà* reflecteix sobretot la capacitat de seducció política i humana de Nelson Mandela. En els primers capítols, John Carlin ens dona el context en què es movia el líder: la manera com va conquistar els polítics que durant anys l'havien mantingut a la presó, i com a poc a poc, amb el lema *un equip, un país*, va

aconseguir que el rugbi -«l'opi de l'*apartheid*»- es convertís en una atracció compartida.

Carlin és brillant quan trasllada a la seva prosa l'emoció d'aquell gran dia. A mesura que s'acosta el partit, el seu estil periodístic guanya en intensitat i es torna més trepidant. Devorem les pàgines. Sempre amb Mandela com a centre del relat, el lector coneix cada detall del que va passar. Sabem, per exemple, qui el va convèncer perquè portés la gorra i la samarreta dels Springboks, una decisió simbòlica, o bé com ell mateix va animar els seus jugadors abans del partit i va minar la moral d'aquell gran jugador neozelandès que era Jonah Lomu.

La final no va oferir un gran joc de rugbi. No hi va haver cap assaig, tots els punts van ser de cop de càstig o de *drop*, i Sud-àfrica va guanyar 15-12. Carlin ens mostra que la grandesa d'aquella tarda, el seu caràcter èpic i històric, ja l'havia forjat abans Nelson Mandela. L'estadi sencer, blancs i negres, va respondre al seu envit corejant el seu nom: «iNelson! iNelson! iNelson!» I des d'allà a tot el país. Allà va començar a canviar la història de Sud-àfrica. El 2007, els Springboks van tornar a guanyar el Mundial. En l'alineació va brillar un extrem ràpid i elàstic, Bryan Habana. Era negre, com alguns dels seus companys. ≡

► EL FACTOR HUMÀ EL FACTOR HUMANO

John Carlin. Trad. Pere Núñez / M. L. Fernández Tapia. La Campana / Seix Barral. 374 / 320 p. 20 / 19 €